

Zavádění a úpravy typového softwaru vytvořeného v LANSE

Libuše Vitáčková

Ve svém příspěvku bych se chtěla podělit o své zkušenosti se zaváděním a úpravami typového softwaru vyvinutého v LANSE. Konkrétně se jedná o systém pro řízení podniku HARMONY, který byl vytvořen singapurskou firmou HARMONY TECHNOLOGY. Výhradním distributorem tohoto softwaru pro celou Evropu je SOBA Bonn, přičemž SOBA ČSFR pro ni zajišťuje funkci Know How centra.

HARMONY je systém složený z jednotlivých relativně samostatných modulů, které mohou být díky společnému slovníku dat (Data Dictionary) instalovány v podstatě v libovolném pořadí a lze je doplňovat případně dalšími moduly, které původní systém neobsahuje. Takovým modulem je například modul Mzdy a personalistika (viz příspěvek J. Havelky „Praktické zkušenosti s LANSOU na projektu Mzdy a personalistika“ uveřejněný v tomto sborníku). Systém pokrývá základní oblasti řízení podniku, tzn. Odbyt, Finance a Výrobu. Tak jsme také nazvali jeho tři základní skupiny modulů.

Hlavní výhodou HARMONY je bezesporu LANSA. Jejím prostřednictvím je zajištěna nejen „uživatelská přistupnost“ softwaru pro koncové uživatele, ale zabezpečuje i přístup ke všem informacím potřebným pro programátory, kteří systém zavádějí nebo upravují. Velmi příjemná je například možnost okamžitého získání informací o určité položce databáze, přičemž k názvu položky lze navíc dojít pomocí vyhledávání na základě části názvu. U definice položky jsou ve slovníku dat uvedeny i všechny definované kontroly a přípustné hodnoty, které se pak už neudávají v jednotlivých programech. Navíc lze pro položku získat přehled všech databázových souborů (entit), ve kterých je obsažena, a přehled všech programů (procesů a funkcí), které s ní pracují. Protože všechny deklarace jsou ve slovníku dat, stačí při změně rozsahu některé z položek provést jen potřebnou úpravu ve slovníku a znovu zkompilovat příslušné soubory a funkce. LANSA sama zaručuje zachování konzistence celého systému.

Další užitečnou vlastností je možnost založení HELP textů pro jednotlivé položky i programy (funkce), čímž se do jisté míry odstraní nutnost psaní uživatelské dokumentace. Při každé změně pak stačí jen upravit příslušné HELP texty a programátor má jistotu, že uživatelé budou v případě potřeby dostatečně informováni. Obdobnou pomůckou pro uživatele je i „prompting“ (zobrazení již definovaných hodnot).

Pro překlad do jiných jazyků je výhodou vytvoření vícejazyčné verze daného softwaru (multilingual version), takže se potom převádějí jen názvy položek ve slovníku dat,

soubory hlášení (messages) a soubory speciálních znakových proměnných, jejichž hodnoty závisí na jazykovém prostředí.

Pokud se týká nevýhod systému, lze je srovnat s obecnými nevýhodami každého typového řešení, tzn. že systém nebyl navrhován „na míru“ určitému konkrétnímu podniku, ale obsahuje v sobě základní funkce použitelné prakticky všude. Tato nevýhoda je ale vyvážena nižšími náklady na řešení systému a podstatně kratší dobou zavedení ve srovnání se systémem navrhovaným „na míru“. Každý uživatel má pak možnost si systém doplnit o potřebné speciální funkce, v čemž mu pomáhá LANSa dodáním všech potřebných informací o stávajícím systému, poskytnutím jazyka čtvrté generace (RDML) a programových šablon (application templates) pro naprogramování chybějících oblastí a automatickým dohledem nad dodržáním konzistence celého systému. Pokud existuje datový model základního systému, lze pro návrh jeho úprav využít i prostředky datového modelování.

Závěrem bych chtěla stručně shrnout zkušenosti při aplikaci typového systému. Nejdříve je třeba analyzovat funkce, které podnik od systému požaduje, a porovnat je se stávajícími funkcemi. Výsledkem takového srovnání je pak seznam funkcí, které je třeba v systému upravit nebo je doplnit. Základním hlediskem při vytváření takového seznamu musí být minimalizace úprav stávajících funkcí. To znamená, že funkce, které v podstatě vyhovují a liší se jen způsobem zpracování, zůstanou v systému nezměněny a podnik se jim přizpůsobí. Jinak by totiž zanikla výhoda nižších nákladů a rychlejšího zavedení typového softwaru.

Při úpravách je třeba upravit rozsahy jednotlivých položek ve slovníku dat a přidat chybějící položky. U přidávaných položek je třeba se rozhodnout, jestli se připojí do stávajících databázových souborů nebo budou pro ně vytvořeny nové soubory. Také je nutno pro jednotlivé nové položky ve slovníku dat definovat přípustné a implicitní hodnoty a potřebné logické kontroly. Po provedení všech požadovaných úprav databáze se nakonec přidají nové programy (funkce) buď do stávajících procesů (menu) nebo se vytvoří procesy nové. Při všech těchto činnostech je LANSa opravdu účinným pomocníkem, jak vyplývá z jejich již uvedených vlastností.

Během celého zavádění systému je velmi důležitá fungující spolupráce řešitele s daným podnikem. Je třeba vytvořit společné týmy pro jednotlivé oblasti systému, aby se lidé, kteří budou se systémem pracovat, měli možnost se aktivně podílet na jeho zavádění. Tato potřeba vyplývá jednak z jejich dobré znalosti problematiky podniku, ale má i své psychologické opodstatnění. K systému, který spoluvytvářeli, nezaujmou odmítavý postoj a budou ho využívat.

Autor: RNDr. Libuše Vitáčková
SOBA ČSFR
Dlouhá třída 39
110 00 Praha 1
tel.: (02) 231 51 95, 231 45 38, fax: (02) 231 09 82